

Kielitaidon kehittyminen opettajan näkökulmasta

Luokanopettajan tulisi olla tietoinen jokaisen oppilaan kielellisistä resursseista, kuten luetun ymmärtämisen ja kirjoittamisen taidoista sekä osallistumis- ja vuorovaikutustaidoista (Aalto ym. 2019). Aallon ym. (2010) mukaan oppilaan kielellisistä resursseista tulisi selvittää, kuinka oppilas hahmottaa kokonaisuuksia, yksityiskohtia ja monimutkaisia asioita hyödyntämällä maailmantietämystään ja median käyttötaitojaan sekä vertaamalla omia kokemuksiaan opittuun. Lisäksi monikielisen oppija matkassa -sivustolla (2019) mainitaan, että opettajan tulee tietää oppilaan taustasta. Oppilaalla voi olla taustalla esimerkiksi erilaisia oppimisen vaikeuksia, monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä, jotka voivat vaikuttaa opettajan suunnitelmaan siitä, kuinka hän ohjaa oppilaan kielitaidon kehittymistä.

Opettajan on tärkeää tehdä yksilöllinen suunnitelma oppilaan kielitaidon ohjaamisesta ja asettaa tavoitteet kehitykselle, mihin hän voi myös osallistaa oppilasta yksilöllistämisen varmistamiseksi. Koko lukuvuoden ajan opettajan tulee ymmärtää ja ottaa huomioon oppilasta tukiessaan kielitaidon kehittymisen osa-alueet, joita ovat oppijan kielelliset resurssit, koulun arjen kielelliset käytänteet sekä oppimista tukevan pedagogiikan käytänteet (Aalto ym. 2019). Aallon ym. (2019) mukaan jokaisen oppilaan tulee päästä osallistumaan erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin koulupäivien aikana, jotta kokonaisuus tilanteissa toimimisesta hahmottuu. He jatkavat, että kielen avulla havainnoidaan ja toimitaan arjessa, jolloin kielitaidon on mahdollista kehittyä eri konteksteissa. Tämä on erityisesti tärkeää ottaa huomioon S2-oppilaiden kanssa, jotta he oppivat suomalaisen kulttuurin toimintatapoja. Koulun on tärkeää tarjota erilaisia vuorovaikutustilanteita oppilaalle, sillä niitä ei välttämättä perheen arjessa ole saatavilla, esimerkiksi eristäytyneessä vastaanottokeskuksessa asumisen vuoksi (Aalto ym. 2016).

Suunnitellessaan opetusta, opettajan tulee pohtia myös arviointia, jotta se tukee muun muassa asetettuja tavoitteita. Myös Aallon ym. (2010) mukaan arviointi toimii pohjana opetuksen suunnittelussa. He sanovat, että opettajan tulee selvittää oppilaan taitotaso, millaisesta opetuksesta, tuesta ja ohjauksesta oppilas hyötyy sekä varmistaa oppilaan oppiminen. Aallon ym. (2010) mukaan opettaja kokoaa monipuolisesti erilaisia taitoja kehittäviä tehtäviä pitkältä aikaväliltä. Näitä tehtäviä

avattessa, harjoiteltaessa ja ohjattaessa sekä oppimista arvioitaessa ja palautteenannossa on keskityttävä siihen, mitä taitoa tehtävä oppilaalla kehittää.

Arviointi on yhteydessä myös oppilaan asenteeseen, motivaatioon ja minäpystyvyyden tunteeseen (Aalto ym. 2019), joten opettajan on tärkeää ottaa palautetta antaessa huomioon sen vaikutus oppilaan käsitykseen omista kyvyistä. Esimerkiksi S2-oppilaita ohjattaessa on erityisen merkittävää tukea käsitystä identiteetistä ja omasta osaamisesta uudessa ympäristössä ja uuden kielen kanssa. Aallon ym. (2019) mukaan opettajan tulee tukea oppilaan tulevaisuuden mahdollisuuksia suomalaisessa yhteiskunnassa sekä muualla maailmassa, sillä oppilaan tulevaisuuden suunnitelmiin vaikuttaa vahvasti hänen taustansa. He kiteyttävät, että uskomukset omista kyvyistä ja tulevaisuudennäkymistä toimivat tehokkaana tukena oppilaan kehittämisessä.

Pohdinta:

Meille uutta oli opettajan vastuu arvioinnin käyttämisessä oppilaan kehityksen tukena. Aallon ym. (2010) mukaan opettajan tulee selvittää, millaiset oppimisen ja harjoittelun tavat ovat toimivimpia ryhmälle ja yksilölle missäkin tilanteessa arviointitulosten perusteella. Lisäksi uutta oli taitotasoasteikon hyödyntäminen äidinkielessä ja kirjallisuudessa. Aallon ym. (2010) mukaan taitotasoasteikko ei suoraan ole sovellettavissa arvioinnissa, mutta se auttaa syventämään ymmärrystä kielestä, oppimisesta ja opettamisesta. Mielestämme myös S2-oppilaita ohjattaessa asteikon käyttäminen voi helpottaa opettajan työtä ja oppilaiden tason hahmottamista sekä mitä oppilaan tulee vielä oppia päästäkseen seuraavalle tasolle. Pohdimme myös, onko lähteissä mainittu tutkiva opettajuus sama asia kuin aiemmilla opintojaksoilla käsitelty tutkiva oppiminen.

Lähteet:

Aalto, E. & Mustonen, S. (2016). Merkityksellisiä tekoja opettajaopinnoissa. *Sutina* 3/16, s. 6-11.

Aalto, E., Mustonen, S., Järvenoja, M. & Saario, J. (2019). Monikielisen oppijan matkassa. Verkkosivusto opettajankoulutukseen. Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos.

Aalto, E., K. Tukia ja S. Mustonen (2010). Oppimisen prosessia ohjaamassa. Teoksessa Hanna Tani & Leena Nissilä (toim.) 2010.